

**Τεκμαρτός τρόπος υπολογισμού των
εισοδημάτων και άλλες μεταβολές στη
Φορολογία Εισοδήματος (Νόμος 5073/2023)
5/2/2024**

Η Epsilon Net, η Data Communication και το Tax Heaven διοργανώνουν:

Φορολογική Περιοδεία 2024

Με εισηγητές
τον **Κωνσταντίνο Νιφορόπουλο**,
Ορκωτό Ελεγκτή, Λογιστή και
τον **Αντώνη Νασόπουλο**,
Λογιστή - Φοροτεχνικό,
Ειδικό Εισηγητή Φορολογίας

Χορηγοί Επικοινωνίας

Σημειώσεις
Κώστας Ιωαν. Νιφορόπουλος
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
&
Αρθρογραφία από το taxheaven
[Κωνσταντίνος Κουλογιάννης & Κωνσταντίνος Γραβιάς]

Υπό την αιγίδα του :
Ο.Ε.Ε. 12ο Π.Τ. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ρόδος, 5/2/2024

Θεματολογία

- Προσδιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας - Διαδικασία υπολογισμού - Εξαιρέσεις
- Οι παράμετροι υπολογισμού: Ετήσιο ποσό του μικτού κατώτατου μισθού - μικτές Αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου - Μισθοδοσία του προσωπικού - κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.)
- Λόγοι αμφισβήτησης του Τεκμαρτού Προσδιορισμού - Φορολογικός Έλεγχος
- Χρήση έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό εισοδήματος - Τροποποιήσεις
- Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος
- Παραδείγματα υπολογισμού
- Μεταφορά ζημιών από την επιχειρηματική δραστηριότητα
- Μεταβατική διάταξη για προκαταβολή φόρου σε περίπτωση τεκμαρτού προσδιορισμού εισοδήματος
- Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας
- Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που έπαυσαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία
- Η μείωση του "τέλους επιτηδεύματος"
- Κυρώσεις για χρήση μετρητών άνω του προβλεπόμενου ορίου - Αγοραπωλησία ακινήτων με τραπεζικά μέσα πληρωμής

Για την συγγραφή των Σημειώσεων χρησιμοποιήθηκε το άρθρο :
Ελάχιστο τεκμαρτό καθαρό εισόδημα ατομικών επιχειρήσεων -
Επισημάνσεις και σημεία που πρέπει να διευκρινιστούν
[Κωνσταντίνος Κουλογιάννης & Κωνσταντίνος Γραβιάς]

Read more at Taxheaven:

<https://www.taxheaven.gr/news/65991/elaxisto-tekmarto-kaoaro-eisodhma-atomikwn-epixeirhsewn-epishmanseis-kai-shmeia-poy-prepei-na-dieykrinistoy-n>

1. Νομοθετικό Πλαίσιο - Ν. 5073/2023

Με το **άρθρο 12**, θεσπίστηκε: Μείωση τέλους επιτηδεύματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 31 ν. 3986/2011.

Με το **άρθρο 12**, θεσπίστηκε: Χρήση έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 28 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Διευρύνονται οι περιπτώσεις αυτόματης καταφυγής σε έμμεσες τεχνικές ελέγχου και διευκρινίζεται ότι η σχετική αναφορά του άρθρου 28 του Κ.Φ.Δ. είναι ενδεικτική. Αντιμετωπίζεται η ανάγκη για την ευρύτερη χρήση από τον ελεγκτικό μηχανισμό των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, μέσω της διεύρυνσης των προϋποθέσεων εφαρμογής τους, οι οποίες αποτελούν διεθνώς σημαντικά ελεγκτικά εργαλεία για τον εντοπισμό τυχόν αποκρυπτεάς φορολογητέας ύλης και συνακόλουθα για τον προσδιορισμό της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης.

Με τα **άρθρα 13 και 15 έως 20 του ν. 5073/2023** θεσπίστηκαν νέες διατάξεις για τη φορολόγηση των ατομικών επιχειρήσεων, καθώς επίσης ρυθμίστηκαν και ειδικότερα επιμέρους θέματα που αφορούν στις ζημιές και στην προκαταβολή φόρου για το έτος 2024 των ατομικών επιχειρήσεων που υπάγονται στις εν λόγω διατάξεις.

Με το άρθρο 15 του ν. 5073/2023 προστέθηκε νέο άρθρο 28Α στον Κ.Φ.Ε. με το οποίο ορίζεται ότι, για τους ασκούντες ατομική επιχείρηση της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π.) το ετήσιο ελάχιστο εισόδημα από την άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας τεκμαίρεται ότι δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (σ.σ. δείτε παρακάτω).

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5073 (ΦΕΚ Α' 204/11-12-2023)

Μέτρα για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και άλλες επείγουσες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' : ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥΣ

Άρθρο 12.

Μείωση τέλους επιτηδεύματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 31 ν. 3986/2011

Άρθρο 13.

Μεταφορά ζημιών από την επιχειρηματική δραστηριότητα - Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 27 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 14.

Χρήση έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 28 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 15.

Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας - Προσθήκη άρθρου 28Α στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 16.

Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Προσθήκη άρθρου 28Β στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 17.

Άλλες μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις - Προσθήκη άρθρου 28Γ στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 18.

Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας - Προσθήκη άρθρου 28Δ στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 19.

Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που έπαυσαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία - Προσθήκη άρθρου 28Ε στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 20.

Μεταβατική διάταξη για προκαταβολή φόρου σε περίπτωση τεκμαρτού προσδιορισμού εισοδήματος - Προσθήκη παρ. 87 στο άρθρο 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Αναφορικά με την εφαρμογή των νέων διατάξεων πρέπει να περιμένουμε τις ερμηνευτικές εγκυκλίους διότι υπάρχουν αρκετά σημεία τα οποία χρήζουν διευκρινίσεων.

«Ζητήματα Συνταγματικότητας του Νέου Φορολογικού Νόμου»

Επιστημονική εκδήλωση, που διοργάνωσε η Συντονιστική Επιτροπή Ελευθέρων Επαγγελματιών-Επιστημόνων-Επαγγελματοβιοτεχνών – Εμπόρων με θέμα

«Ζητήματα Συνταγματικότητας του Νέου Φορολογικού Νόμου» και ομιλητές τους **Προκόπιο Παυλόπουλο**, τέως Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκό, Επίτιμο Καθηγητή ΕΚΠΑ, **Ευάγγελο Βενιζέλο**, πρώην Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου ΑΠΘ και **Θεόδωρο Φορτσάκη**, Ομότιμο Καθηγητή της Νομικής Σχολής Αθηνών, πρώην Πρύτανη ΕΚΠΑ και πρώην Βουλευτή Επικρατείας. Οι ομιλητές **ανέδειξαν τα προβλήματα συνταγματικότητας των διατάξεων του νέου φορολογικού νόμου** και ιδίως εκείνων που καθιερώνουν φορολογητέο τεκμαρτό εισόδημα κατά παράβαση των κανόνων της κοινής πείρας, κατά το μέρος που εξομοιώνουν τους ελεύθερους επαγγελματίες με τους μισθωτούς, εκείνων που προσαυξάνουν το φορολογητέο τεκμαρτό εισόδημα με βάση το εισόδημα τρίτων (μέσος όρος ΚΑΔ) και εκείνων που αφορούν στην αμφισβήτηση του τεκμηρίου, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές αναφέρονται σε εκείνους που έχουν κώλυμα για την άσκηση του επαγγέλματός τους και όχι σε εκείνους που πράγματι το ασκούν, καθιστώντας με αυτό τον τρόπο αμάχητο το τεκμήριο και επιβάλλοντας οριζόντια φορολόγηση για εισοδήματα που δεν έχουν αποκτηθεί και ανεξάρτητα από την φοροδοτική ικανότητα του φορολογουμένου.

Οι επαγγελματικοί και επιστημονικοί φορείς ανακοίνωσαν την κοινή απόφασή τους να προσφύγουν δικαστικά κατά των διατάξεων του νέου φορολογικού νόμου.

2. Έναρξη Ισχύος - Υπόχρεοι - Εξαιρέσεις από το τεκμήριο

Έναρξη Ισχύος

Ν. 5073/2023 Άρθρο 59. Έναρξη ισχύος

«3. Τα άρθρα 12 έως 19 [Τεκμαρτός υπολογισμός] εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα».

Υπόχρεοι

Φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα

Δηλ. οι ατομικές επιχειρήσεις (Ελεύθερος επαγγελματίας ή επιτηδευματίας ή αυτοαπασχολούμενος), εκτός των κατωτέρω εξαιρέσεων

Εξαιρέσεις - Άρθρο 28Α (παρ. 6) και 28Γ. Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

Το τεκμήριο του δεν εφαρμόζεται:

- (1) Στα κέρδη [μόνο] από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα,
- (2) [Μπλοκάκηδες] σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και
- (3) Σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους,
- (4) Σε πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%), [Σημ. : αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), μείωση κατά ½]
- (5) Σε καφενεία που βρίσκονται σε οικισμούς της χώρας με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων.

ΚΑΙ

- (6) [Άρθρο 28Γ] Δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας

Επισημάνσεις

(1) Για την εφαρμογή της απαλλαγής της περίπτωσης α) λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα όπως αυτό προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ΚΦΕ, (έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων), εάν ωστόσο η ατομική επιχείρηση έχει και εισόδημα από άλλη δραστηριότητα τα κέρδη αυτής της δραστηριότητας (σ.σ. τα εκτός αγροτικής δραστηριότητας) δεν απαλλάσσονται από το ελάχιστο τεκμαρτό εισόδημα.

(2) Για την απαλλαγή της περίπτωσης δ' [5] θα λαμβάνεται η τελευταία απογραφή του πληθυσμού της χώρας μας που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. στις 26.4.2023 αριθμ. 2846/Β4-461

(3) Ερώτημα γεννάται για την απαλλαγή της περίπτωσης β' και ποια φυσικά πρόσωπα θα εντάσσονται σε αυτή, καθώς στην περίπτωση στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του ν. 4172/2013 εντάσσονται και φυσικά πρόσωπα τα οποία

συμβάλλονται και με πάνω από 3 (τρία) φυσικά ή νομικά πρόσωπα εφόσον το 75% του ακαθάριστου εισοδήματος προέρχεται από ένα από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώ στη συγκεκριμένη περίπτωση της απαλλαγής της νέας διάταξης, ορίζεται συγκεκριμένο όριο (ειδικότερα ορίζεται: «συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα») χωρίς να λαμβάνεται υπόψη εάν θα εντάσσονται και φυσικά πρόσωπα που συμβάλλονται με περισσότερα από 3, αλλά το 75% του εισοδήματος το λαμβάνουν από ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό).

3. Οι παράμετροι υπολογισμού του ελάχιστου ετήσιου εισοδήματος

Αιτιολογική έκθεση

Καθιερώνεται ελάχιστο τεκμαρτό καθαρό εισόδημα έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων.

Ελεύθερος επαγγελματίας ή επιτηδευματίας ή αυτοαπασχολούμενος τεκμαίρεται ότι προσφέρει εργασία τουλάχιστον ίσης αξίας και αμοιβής με αυτή του εργαζομένου που αμείβεται με τον κατώτατο μισθό η εργαζομένου που ο ίδιος απασχολεί.

Το ποσό αυτό αυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) μετά την πρώτη εξαετία της επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%) μετά την πάροδο μιας τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%) μετά την πάροδο και δεύτερης τριετίας μετά την πρώτη εξαετία.

Επιπλέον, τεκμαίρεται ότι το κέρδος του περιλαμβάνει και ένα ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί του εργατικού κόστους, μέχρι του ποσού των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

Το τεκμήριο προσαυξάνεται και με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιεί ο ελεύθερος επαγγελματίας σε σχέση με τον μέσο όρο του κύκλου εργασιών του ίδιου (δευτεροβάθμιου) Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας: κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του αντίστοιχου δευτεροβάθμιου Κ.Α.Δ..

Το σύνολο του τεκμηρίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000 €) ετησίως.

Ο προσδιορισμός αυτός είναι μαχητός και ο φορολογούμενος μπορεί να αποδείξει περιστατικά που οδηγούν αντικειμενικά σε μείωση της επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως στρατιωτική θητεία, φυλακή, νοσηλεία, εγκυμοσύνη και λοχεία, υιοθεσία και αναδοχή τέκνων, φυσικές καταστροφές, ανάκληση άδειας λειτουργίας της ατομικής του επιχείρησης ή της άδειας άσκησης του επαγγέλματός του, εκ του νόμου εποχικότητα της δραστηριότητας (π.χ. κυλικεία), απαγόρευση λειτουργίας και άλλους λόγους ανωτέρας βίας.

Σημειώνεται ότι ο υπόχρεος έχει σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα να ζητήσει έλεγχο της επιχείρησης του, προκειμένου να αποδείξει ότι το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία του είναι πραγματικό.

Συνεπώς το τεκμήριο που εισάγεται με τον παρόντα νόμο είναι μαχητό: το τεκμαρτό εισόδημα προσδιορίζεται με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας σε σχέση με τη

φύση της δραστηριότητας της ατομικής επιχείρησης, ιδίως εάν απασχολεί προσωπικό, τον προσδιορισμό της αξίας της εισφερόμενης εργασίας από τον επιχειρηματία και τον κύκλο εργασιών, ως ένδειξη για το παραγόμενο εισόδημα.

Η ανταπόδειξη του τεκμηρίου αυτού μπορεί να γίνει είτε με τις προφανείς αντικειμενικές περιπτώσεις της παρ. 3 είτε μετά τη βάσανο του ελέγχου.

Περαιτέρω, θεσπίζεται δυνατότητα του υπόχρεου, όσον αφορά την ανατροπή του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος ώστε, εκτός της επίκλησης των προαναφερόμενων λόγων μαχητότητας που ανάγονται στην προσωπική και επαγγελματική του σφαίρα, να υποβάλει αίτηση, εάν συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι, στην αρμόδια φορολογική αρχή για τη διενέργεια ελέγχου κατά τα επίμαχα έτη. Στην αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η εξομοίωση του ελάχιστου τεκμαρτού καθαρού εισοδήματος με το πραγματικό δηλούμενο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, σε σχέση με την εφαρμογή των διατάξεων της περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167, Κ.Φ.Ε.), η οποία παρέχει στον υπόχρεο δυνατότητα μείωσης της φορολογικής του βάσης λόγω διενέργειας συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, ανεξαρτήτως αν το εισόδημά του από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται λογιστικά (όπως ισχύει ήδη) ή τεκμαρτά. Η εν λόγω εξομοίωση συνδέεται επίσης με τις διατάξεις λοιπών νομοθετημάτων που διέπουν τη χορήγηση προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων και τις προϋποθέσεις τους.

Άρθρο 28^Α (παρ. 1 & 2) . Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

1. Για τους ασκούντες ατομική επιχείρηση της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) το ετήσιο ελάχιστο εισόδημα από την άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας τεκμαίρεται ότι δεν υπολείπεται του ποσού που προσδιορίζεται σύμφωνα με το παρόν.

2. Ως ελάχιστο ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας τεκμαίρεται ποσό **μέχρι πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000 €)** που προκύπτει από το άθροισμα των παρακάτω:

α) ποσού μέχρι τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000 €) που αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο εκ των εξής:

αα) του ετήσιου ποσού του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10 %) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη ή

αβ) του ποσού που αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου που απασχολείται από τον υπόχρεο της παρ. 1, πλέον

β) ποσού, έως δεκαπέντε χιλιάδες ευρώ (15.000 €), που ισούται με το δέκα τοις εκατό (10%) του ετήσιου κόστους που καταβάλλει ο υπόχρεος της παρ. 1 για τη μισθοδοσία του προσωπικού που απασχολεί, πλέον

γ) ποσού που ανέρχεται στο πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) της περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 (Α' 71), όπως ορίζεται με την απόφαση που εκδίδεται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4919/2022, στον οποίο ο υπόχρεος πραγματοποιεί τα υψηλότερα έσοδα.

Η προσαύξηση της περ. γ) δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή

β) όταν το πλήθος των επιτηδευματιών που υπάγονται στον συγκεκριμένο Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30).

Για την εφαρμογή της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού του προηγούμενου φορολογικού έτους, που αφορά στους υπόχρεους της παρ. 1, όπως αυτός αναρτάται στον ιστότοπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), εντός ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του άρθρου 67 εκάστου έτους. Για τον προσδιορισμό του μέσου όρου του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Ειδικά ως προς τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)», «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» και «λιανικό εμπόριο προϊόντων καπνού σε εξειδικευμένα καταστήματα (47.26)», για τον προσδιορισμό του ετήσιου κύκλου εργασιών του υπόχρεου και τον προσδιορισμό του μέσου όρου του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κ.Α.Δ. δεν λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις των καπνοβιομηχανικών προϊόντων της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 30 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α' 248). Για τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)» και «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» ως μέσος όρος της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος ετήσιου κύκλου εργασιών του συνόλου των επιτηδευματιών με τους δύο αυτούς Κ.Α.Δ., χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών. Για την εύρεση του μέσου όρου ετήσιου κύκλου εργασιών των επιτηδευματιών με τους λοιπούς τεταρτοβάθμιους κωδικούς υπό τον Κ.Α.Δ. 47.19, πλην των Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02, δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02....

8. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία, ο χρόνος διενέργειας του ελέγχου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 3 και 4.

Υπολογισμός ελάχιστου καθαρού εισοδήματος

Επισημάνση

[Μέγιστο όριο Υπολογισμού]

Ελάχιστο ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας τεκμαίρεται ποσό μέχρι **πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000 €)**

Ο υπολογισμός του ελάχιστου κέρδους γίνεται με το άθροισμα τριών επιμέρους ποσών ως ακολούθως:

- **[1]** Ετήσιο ποσό του μικτού κατώτατου μισθού ή μικτές Αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου [ανώτατο όριο τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000 €)]
- **[2]** 10% της Μισθοδοσία του προσωπικού [ανώτατο όριο έως δεκαπέντε χιλιάδες ευρώ (15.000 €)]
- **[3]** Κύκλος εργασιών του υπόχρεου που υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) [ανώτατο όριο πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.)] [ανώτατο όριο ΔΕΝ υπάρχει αλλά υπάρχει Συνολικό ανώτατο όριο πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000 €). Υπάρχουν όμως Εξαιρέσεις (δείτε κατωτέρω)]

α) Υπολογισμός ποσού περίπτωσης α':

- Υπολογισμός ποσού υποπερίπτωσης αα (ανάλογα με τα χρόνια δραστηριότητας/τριετίες)

- Υπολογισμός ποσού υποπερίπτωσης αβ (αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου)

Το τελικό ποσό περίπτωσης α' προκύπτει μεταξύ του μεγαλύτερου των υποπεριπτώσεων αα' και αβ'

β) Προσαύξηση επί του ποσού της περίπτωσης α' (κόστος μισθοδοσίας)

γ) Προσαύξηση επί του ποσού της περίπτωσης α' (προσαύξηση ΚΑΔ)

Αναλυτικά:

Α) Ελάχιστο καθαρό εισόδημα βάσει κατώτατου μισθού ή βάσει μικτού μισθού του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου

αα) Το ελάχιστο καθαρό εισόδημα της υποπερίπτωσης αα' ορίζεται ως ο ετήσιος κατώτατος μισθός ο οποίος για το 2023 είναι τα 780,00 ευρώ το μήνα [άρθρο 134 του Κ.Α.Ε.Δ. ((π.δ. 80/2022))] και ο οποίος προσαυξάνεται κατά 10% ανά τριετία μετά το έκτο (6) έτος δραστηριότητας (2 τριετίες) της ατομικής επιχείρησης.

Συγκεκριμένα, η περίπτωση αα) όπως δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ ορίζει τα εξής:

αα) του ετήσιου ποσού του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10 %) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη ή...

Οι προσαυξήσεις που εφαρμόζονται για την 4η και 5η τριετία, βάσει στενής ερμηνείας της διάταξης έχουν ως ακολούθως :

Τριετίες		Προσαύξηση	Ελάχιστο εισόδημα
1 (1ο έως 3ο έτος)			10.920,00

2 (4ο έως 6ο έτος)			10.920,00
3 (7ο έως 9ο έτος)	10%	1.092,00	12.012,00
4 (10ο έως 12ο έτος)	10%	1.201,20	13.213,20
5 (13ο και άνω)	10%	1.321,32	14.534,52

Ωστόσο, στα παραδείγματα τα οποία έχουν δημοσιευθεί από το υπ. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αλλά και σε όλες τις αναφορές του υφυπουργού Οικονομικών στα ΜΜΕ (τα οποία αποτελούν κατά τη γνώμη μας και τη βούληση του νομοθέτη), αλλά και στην αιτιολογική έκθεση, ο τρόπος υπολογισμού και τα ελάχιστα ποσά των τριετιών που αναφέρονται είναι τα ακόλουθα:

Αναλυτικά η προσαύξηση εφαρμόζεται όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας

Τριετίες		Προσαύξηση	Ελάχιστο εισόδημα
1 (1ο έως 3ο έτος)			10.920,00
2 (4ο έως 6ο έτος)			10.920,00
3 (7ο έως 9ο έτος)	10%	1.092,00	12.012,00
4 (10ο έως 12ο έτος)	10%	1.092,00	13.104,00
5 (13ο και άνω)	10%	1.092,00	14.196,00

Επισήμανση

Οι τριετίες και τα χρόνια δραστηριότητας για την εφαρμογή της διάταξης υπολογίζονται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ανεξαρτήτως ΚΑΔ. **Συνεπώς, εάν μια ατομική επιχείρηση έχει ασκήσει δραστηριότητα για 3 έτη, στη συνέχεια διακόψει και μετά από κάποια έτη ασκήσει άλλη δραστηριότητα, τα έτη θα συνεχίσουν να μετράνε από το 3ο έτος ανεξάρτητα εάν η νέα δραστηριότητα εντάσσεται σε άλλο ΚΑΔ και ο φορολογούμενος θεωρείται ότι ήδη έχει συμπληρώσει ήδη μια τριετία.**

Επισήμανση για τη διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 28Δ του ΚΦΕ όπως προστέθηκε με το άρθρο 18 του ν. 5073/2023, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι υπόχρεοι του άρθρου 28Α του ΚΦΕ προέβησαν σε διακοπή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας **δεν προσμετράται για τον υπολογισμό** της προσαύξησης της υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και για τα χρονικά διαστήματα της παρ. 1 του άρθρου 28Γ.

αβ) Εφόσον η ατομική επιχείρηση **απασχολεί υπάλληλο**, το ανωτέρω ποσό που προκύπτει από την υποπερίπτωση **αα'** συγκρίνεται με τις **ετήσιες μικτές αποδοχές** του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου και επιλέγεται **το μεγαλύτερο εξ αυτών.**

Παράδειγμα:

Ατομική επιχείρηση με 8 χρόνια δραστηριότητα (στην 3η τριετία) και με ελάχιστο τεκμαιρόμενο εισόδημα 12.012,00 απασχολεί υπάλληλο με ετήσιες μικτές αποδοχές ύψους 14.000 ευρώ. Σε αυτή την περίπτωση το ποσό της περίπτωσης **α'** **προσδιορίζεται σε 14.000,00** (14.000,00 >12.012,00).

Επισήμανση

Στις ετήσιες μικτές αποδοχές **γεννάται το ερώτημα** εάν θα συμπεριλαμβάνονται σε αυτές και οι παροχές σε είδος που μπορεί να δίνει ο επιχειρηματίας στον **υψηλότερα αμειβόμενο υπάλληλο**, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 12 του ΚΦΕ στο ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει τα πάσης φύσεως εισοδήματα σε χρήμα ή σε είδος που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.

Περιορισμός

Το ποσό της ανωτέρω περίπτωσης α' δεν μπορεί να ξεπερνάει τις 30.000 ευρώ.

β) Το ποσό της περίπτωσης α' προσαυξάνεται με δέκα τοις εκατό (10%) επί του ετήσιου κόστους που καταβάλλει ο επιχειρηματίας που υπάγεται στις διατάξεις αυτές, για τη μισθοδοσία του προσωπικού που απασχολεί

Επισήμανση

Το ετήσιο κόστος της μισθοδοσίας περιλαμβάνει τόσο τις μικτές αποδοχές των υπαλλήλων που τυχόν απασχολεί ο εργοδότης, όσο και τις εργοδοτικές εισφορές. Περιλαμβάνει επίσης και τις λοιπές παροχές που μπορεί να δίνονται στο εργαζόμενο και οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στο κόστος μισθοδοσίας όπως αυτό αποτυπώνεται στον οικείο κωδικό του εντύπου Ε3.

Περιορισμός

Το ποσό της ανωτέρω περίπτωσης β' δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 15.000 ευρώ.

γ) Το ποσό της περίπτωσης α' προσαυξάνεται τέλος με πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κ.Α.Δ. της περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 *(Α' 71), όπως ορίζεται με την απόφαση που εκδίδεται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4919/2022, στον οποίο ο υπόχρεος πραγματοποιεί τα υψηλότερα έσοδα.

*ιστ) οι ατομικές επιχειρήσεις με εγκατάσταση στην ημεδαπή και σκοπό το κέρδος που:

*ιστα) διενεργούν εμπορικές πράξεις στο όνομά τους, κατά σύνηθες επάγγελμα, ή
ιστβ) διαθέτουν αγαθά ή υπηρεσίες ή διαμεσολαβούν στη διάθεση αυτών με επιχειρηματικό κίνδυνο, μέσω οργανωμένης υποδομής ή μέσω εκμετάλλευσης της εργασίας τρίτων προσώπων.*

Η απόφαση η οποία ορίζει του ΚΑΔ που αντιστοιχούν σε εμπορική δραστηριότητα, για την εγγραφή των φυσικών προσώπων στο Γ.Ε.ΜΗ και η οποία έχει εκδοθεί κατ'εξουσιοδότηση του σχετικού άρθρου του ν. 4919/2022 είναι η 44070/28-04-2022 όπως έχει τροποποιηθεί με την 96618/10-10-2022.

Επισήμανση

Ερώτημα παραμένει γιατί επιλέχθηκε η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 η οποία αφορά στους ΚΑΔ οι οποίοι εγγράφονται υποχρεωτικά στο ΓΕΜΗ, αφού σύμφωνα με την εξουσιοδοτική απόφαση 44070/28-04-2022 αρκετοί ΚΑΔ δεν είναι υπόχρεοι στο ΓΕΜΗ (π.χ. λογιστές). Για τις δραστηριότητες αυτές **δεν**

θα υπολογίζεται η προσαύξηση βάσει ΚΑΔ ή πρόκειται για μια λανθασμένη διατύπωση;

Μη εφαρμογή της προσαύξησης βάσει ΚΑΔ - Ανάρτηση των μέσων όρων από την ΑΑΔΕ

Η προσαύξηση της περ. γ) δεν θα εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή

β) όταν το πλήθος των επιτηδευματιών που υπάγονται στον συγκεκριμένο Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30).

Για την εφαρμογή της προσαύξησης βάσει τζίρου λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου **ΚΑΔ δεύτερου βαθμού του προηγούμενου φορολογικού έτους**, που αφορά στους υπόχρεους όπως αυτός αναρτάται στον ιστότοπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), **εντός ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος** του άρθρου 67 εκάστου έτους.

Για τον προσδιορισμό του μέσου όρου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Ειδική μέριμνα για ορισμένους ΚΑΔ που αφορούν το λιανικό εμπόριο ψιλικών

Ειδικά ως προς τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)», «εκμετάλλευση περιπτέρου(47.19.10.02)» και «λιανικό εμπόριο προϊόντων καπνού σε εξειδικευμένα καταστήματα (47.26)», για τον προσδιορισμό του ετήσιου κύκλου εργασιών του υπόχρεου και τον προσδιορισμό του μέσου όρου του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κ.Α.Δ. δεν λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις των καπνοβιομηχανικών προϊόντων της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 30 του ν. 2859/2000 (Κ.ΦΠΑ).

Για τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)» και «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» ως μέσος όρος της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος ετήσιου κύκλου εργασιών του συνόλου των επιτηδευματιών με τους δύο αυτούς Κ.Α.Δ., χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Για την εύρεση του μέσου όρου ετήσιου κύκλου εργασιών των επιτηδευματιών με τους λοιπούς τεταρτοβάθμιους κωδικούς υπό τον Κ.Α.Δ. 47.19, πλην των Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02, δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02.

Παράδειγμα προσαύξησης βάσει ΚΑΔ

Έστω ότι ο κλάδος υπηρεσίες εστιατορίων με ΚΑΔ 56.10 έχει μέσο κύκλο εργασιών 55.000 και ατομική επιχείρηση η οποία εντάσσεται στην διάταξη, έχει κύκλο εργασιών από τον ίδιο ΚΑΔ (ως Κύρια ή Δευτερεύουσα δραστηριότητα) ύψους 60.000, τότε η προσαύξηση υπολογίζεται ως εξής: $60.000 - 55.000 = 5.000 * 5\% = 250,00$ ευρώ.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει κύκλο εργασιών μεγαλύτερο και από δραστηριότητα που εντάσσεται σε άλλον ΚΑΔ, τότε η σύγκριση γίνεται με τον μέσο όρο αυτού του ΚΑΔ.

4. Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας

Άρθρο 18. Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας - Προσθήκη άρθρου 28Δ στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167) προστίθεται άρθρο 28Δ ως εξής:

«Άρθρο 28Δ. Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι υπόχρεοι της παρ. 1 του άρθρου 28Α προέβησαν σε διακοπή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας δεν προσμετράται για τον υπολογισμό της προσαύξησης της υποπερ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α

[α) του ετήσιου ποσού του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10 %) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη]

και για τα χρονικά διαστήματα της παρ. 1 του άρθρου 28Γ.»

[1. Τα άρθρα 28Α και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28Α. Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3). Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3).]

5. Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος

Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο (τεκμαρτό) καθαρό εισόδημα (άρθρο 28Β)

Με το άρθρο 16 του νόμου 5073/2023 εισάγεται νέο άρθρο 28Β στον ΚΦΕ και προβλέπονται τα εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο τεκμαιρόμενο κέρδος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 28Α.

Για όσους λοιπόν εντάσσονται στη διάταξη του άρθρου 28Α και αποκτούν εισόδημα από μισθωτή εργασία ή σύνταξη του άρθρου 12 ή από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα της παρ. 1 του άρθρου 21, το ελάχιστο (τεκμαρτό εισόδημα) που προσδιορίζεται με την παράγραφο 2 του άρθρου 28Α

μειώνεται κατά ποσό που αντιστοιχεί στο εισόδημα που αποκτούν από

- τη μισθωτή εργασία,
- τη σύνταξη ή
- την αγροτική δραστηριότητα.

Επισημάνση

Για την αφαίρεση εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες λαμβάνονται υπόψη **όλες οι αμοιβές που εντάσσονται στο άρθρο 12** του ΚΦΕ (αμοιβές σε δικηγόρους πάγιας αντιμισθίας, αμοιβές μελών ΔΣ που φορολογούνται ως μισθωτές υπηρεσίες κ.λπ.). **Δεν εντάσσονται σε αυτή την περίπτωση αμοιβές μελών ΔΣ που προκύπτουν από κέρδη ανώνυμης εταιρείας** (διανομή) καθώς αποτελούν μέρισμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4172/2013.

Επιπλέον σύμφωνα με την ΠΟΛ.1047/2015 μεταξύ των περιπτώσεων των δικαιούχων απόκτησης εισοδημάτων για τους οποίους θεωρείται ότι συντρέχει εργασιακή σχέση, λόγω της φύσης των εργασιών τους και συνεπώς οι αμοιβές τους εντάσσονται στο άρθρο 12 **είναι και οι πιο κάτω:**

- α)** τα εισοδήματα των ασκούμενων δικηγόρων και σπουδαστών που πραγματοποιούν πρακτική εξάσκηση,
- β)** τα εισοδήματα φυσικών προσώπων που απασχολούνται σε προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας,
- γ)** οι αποζημιώσεις ανέργων ή εργαζομένων από το κοινοτικό ή εθνικό ταμείο για την παρακολούθηση επιδοτούμενων σεμιναρίων επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης,
- δ)** τα εισοδήματα που αποκτούν δικαιούχοι προγράμματος «επανεπιδίκευσης, κατάρτισης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας» (αφορά πρώην εργαζομένους εταιριών που έκλεισαν και οι οποίοι υπάχθηκαν στα προγράμματα αυτά),
- ε)** τα εισοδήματα που αποκτούν συμβασιούχοι έργου στα Κ.Ε.Π., Δημόσιο και λοιπά Ν.Π.Δ.Δ.
- στ)** τα εισοδήματα που αποκτούν φοιτητές, μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες κ.λπ. εξαιτίας της συμμετοχής τους σε ερευνητικά προγράμματα, καθώς επίσης και οι περιπτώσεις απόκτησης εισοδημάτων από περιστασιακά απασχολούμενους όπως φοιτητές, νοικοκυρές, άνεργοι κ.λπ. που συμμετέχουν σε εργασίες όπως, έρευνες αγοράς, συγκέντρωση ερωτηματολογίων, συλλογή παλιών αντικειμένων ή σιδήρων και οι οποίοι αποκτούν ευκαιριακά εισόδημα.

Συνεπώς, κατά την άποψή μας, οι αμοιβές διαχείρισης ή και εκπροσώπησης που λαμβάνουν οι διαχειριστές σε Ο.Ε., Ε.Π.Ε. και Ι.Κ.Ε., καθώς και οι αμοιβές μελών Δ.Σ. Α.Ε. βάσει των διατάξεων της περ. δ' της § 2 του άρθρου 12 του ν. 4172/2013, επειδή **θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της § 1 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013, θα λαμβάνονται υπόψη για τη μείωση των νέων διατάξεων.**

Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 του ΚΦΕ εισόδημα το εισόδημα από μισθωτή εργασία περιλαμβάνει και τα πάσης φύσεως εισοδήματα **σε είδος** που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.

Συνεπώς, στο εισόδημα από μισθωτές **το οποίο αφαιρείται από το ελάχιστο**

(τεκμαρτό) καθαρό εισόδημα που προσδιορίζεται με το άρθρο 28Α του ΚΦΕ **πρέπει να αφαιρούνται και οι παροχές σε είδος που τυχόν λαμβάνουν οι υπόχρεοι (σχετική η ΠΟΛ.1219/2014).**

Ν. 4172/2013 - Άρθρο 12. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις - Κείμενο νόμου

1. Το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει τα πάσης φύσεως εισοδήματα σε χρήμα ή σε είδος που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.

2. Για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε., εργασιακή σχέση υφίσταται όταν ένα φυσικό πρόσωπο παρέχει υπηρεσίες:

α) στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με το εργατικό δίκαιο,

β) βάσει σύμβασης, προφορικής ή έγγραφης, με την οποία το φυσικό πρόσωπο αποκτά σχέση εξαρτημένης εργασίας με άλλο πρόσωπο, το οποίο έχει το δικαίωμα να ορίζει και να ελέγχει τον τρόπο, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των υπηρεσιών,

γ) οι οποίες ρυθμίζονται από τη νομοθεσία περί μισθολογίου και ειδικών μισθολογίων των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου,

δ) ως διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας,

ε) ως δικηγόρος έναντι πάγιας αντιμισθίας για την παροχή νομικών υπηρεσιών,

στ) βάσει έγγραφων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή συμβάσεων έργου, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τα οποία δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή, εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτόν, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ακαθάριστου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα και δεν διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που διαφέρει από την κατοικία του. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από μισθωτή εργασία, σύμφωνα με μία από τις περιπτώσεις α' έως ε' του παρόντος άρθρου. ....

[Προσοχή : Το τεκμήριο του παρόντος δεν εφαρμόζεται:

α) στα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα,

β) σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους,]

3. Ως ακαθάριστα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις θεωρούνται τα εξής:

α) ημερομίσθιο, μισθός, επίδομα αδειάς, επίδομα ασθενείας, επίδομα εορτών, αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, αμοιβές, προμήθειες, επιμίσθια και φιλοδωρήματα,

β) επιδόματα περιλαμβανομένων του επιδόματος κόστους διαβίωσης, του επιδόματος ενοικίου, της αποζημίωσης εξόδων φιλοξενίας ή ταξιδιού,

γ) αποζημίωση εξόδων στα οποία έχει υποβληθεί ο εργαζόμενος ή συγγενικό πρόσωπο του εργαζομένου,

δ) παροχή οποιασδήποτε μορφής που λαμβάνει ο εργαζόμενος πριν την έναρξη της

εργασιακής σχέσης,

ε) αποζημιώσεις για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης,
 στ) συντάξεις που χορηγούνται από κύριο και επικουρικό φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης, καθώς και από επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο,
 ζ) το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ ή με τη μορφή περιοδικής παροχής στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων,
 η) κάθε άλλη παροχή που εισπράττεται έναντι υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.

θ) Ποσοστό έως 35% των κερδών προ φόρων, το οποίο καταβάλλεται από τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στους εργαζομένους τους.

4. Το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει και τις αποζημιώσεις και συντάξεις, τις οποίες λαμβάνουν οι Ευρωβουλευτές της Ελλάδας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 της απόφασης 2005/684/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

6. Μειώσεις του ελάχιστου (τεκμαρτού) καθαρού εισοδήματος (άρθρο 28Γ)

Άρθρο 17. Άλλες μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις - Προσθήκη άρθρου 28Γ στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167) προστίθεται άρθρο 28Γ ως εξής:

«Άρθρο 28Γ. Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις

1. [Μειώσεις νέων επιχειρήσεων - Κλιμακωτά]

Τα άρθρα 28Α και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28Α.

Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3).

Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3).

Έτη δραστηριότητας	Μειώσεις
1ο έως 3ο έτος	Μείωση 100% (μη εφαρμογή τεκμηρίου)
4ο έτος	Μείωση κατά 2/3
5 έτος	Μείωση κατά 1/3

2. [Μειώσεις πολύτεκνων - αναπήρων - γονείς μονογονεϊκής οικογένειας - ΤΑΞΙ [Κατά το ήμισυ (1/2)]]

Το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2)

- [1] για υποχρέους που είναι πολύτεκνοι,
- [2] για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%) [Έως 79,99%, γιατί από 80% και άνω έχει πλήρη απαλλαγή] ,
- [3] για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και
- [4] για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11 και
- [5] οι εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).

3. [Μειώσεις δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους σε οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο [Κατά το ήμισυ (1/2)]]

- [6] Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους σε οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων ή σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

Επισήμανση

Ένα ερώτημα που εγείρεται είναι εάν οι εν λόγω μειώσεις για το τέταρτο και πέμπτο έτος (εδάφια δεύτερο και τρίτο της παρ. 1 του άρθρου 28Γ) θα εφαρμόζονται στο ελάχιστο καθαρό εισόδημα όπως προσδιορίζεται αυτό με το άρθρο 28Α (α+β+γ περιπτώσεις) μετά από τις μειώσεις του άρθρου 28Β (μισθωτή εργασία, συντάξεις, κ.λπ.) ή πριν από αυτές.

Από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης, η μείωση του άρθρου 28Γ πρέπει να γίνει στο ελάχιστο εισόδημα που προκύπτει από το άρθρο 28Α πριν τις μειώσεις του άρθρου 28Β καθώς εάν η μείωση του άρθρου 28Γ εφαρμοστεί μετά τις μειώσεις του άρθρου 28Β, εμμέσως περιορίζεται στο 1/3 ή στα 2/3 και το εισόδημα από μισθωτές/συντάξεις/αγροτικά το οποίο ενδέχεται να μειώνει το ελάχιστο εισόδημα του άρθρου 28Α (δείτε το επόμενο παράδειγμα), ωστόσο αυτό αναμένεται να διευκρινιστεί από την ΑΑΔΕ.

Παράδειγμα

Ατομική επιχείρηση στο 4 έτος δραστηριότητας έχει τα παρακάτω στοιχεία που προσδιορίζουν το ελάχιστο καθαρό εισόδημα του άρθρου 28Α:

- Ακαθάριστα έσοδα: 30.000 ευρώ
- Μέσος όρος ΚΑΔ: 25.000 ευρώ
- Υπάλληλος με μικτό ετήσιο εισόδημα: 13.000 ευρώ
- Συνολικό κόστος μισθοδοσίας: 15.000 ευρώ
- Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες: 3.000 ευρώ

Το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα προσδιορίζεται ως εξής:

α) Σύγκριση ελάχιστου εισοδήματος έως το 6 έτος (10.920) με εισόδημα υπαλλήλου 13.000 (10.920 < 13.000 άρα ελάχιστο εισόδημα περίπτωσης α=13.000

β) Προσαύξηση 10% συνολικού κόστους μισθοδοσίας ($10\% * 15.000 = 1.500$)
γ) Προσαύξηση διαφορά τζίρου με μέσο όρο ($30.000 - 25000 = 5.000 * 5\% = 250$)
 Ελάχιστο εισόδημα άρθρου **28Α** = ($13.000 + 1.500 + 250 = 14.750$)

Εφαρμογή μειώσεων με τη σειρά των άρθρων 28Α, 28Β, 28Γ:

Ελάχιστο εισόδημα μετά τις μειώσεις 28Β (εισόδημα από μισθωτές) = $14.750 - 3.000 = 11.750$

Εφαρμογή μείωσης κατά 2/3 άρθρου 28Γ: $11.750/3 = 3916 * 2 = 7.833$

Ελάχιστο εισόδημα μετά την εφαρμογή του άρθρου 28Α 28Β και 28Γ = $11.750 - 7.833 = 3.917$

Εφαρμογή μειώσεων πρώτα του άρθρου 28Γ και μετά η μείωση του 28Β:

Εφαρμογή μείωσης κατά 2/3 άρθρου 28Γ: $14.750/3 = 4916 * 2 = 9.833$

Ελάχιστο εισόδημα μετά την εφαρμογή του άρθρου 28Α και 28Γ = $14.750 - 9.833 = 4.917$

Ελάχιστο εισόδημα μετά τις μειώσεις 28Β (εισόδημα από μισθωτές) = $4.917 - 3.000 = 1.917$

Αναφορικά με το ως άνω θέμα, πρέπει να περιμένουμε τις διευκρινίσεις της Α.Α.Δ.Ε. Κατά την άποψή μας, η πιο δίκαιη αντιμετώπιση είναι να ακολουθηθεί η εφαρμογή των μειώσεων πρώτα του άρθρου 28Γ [Μείωση νέων επιχειρήσεων-αναπήρων-πληθυσμού-κ.λπ] και έπειτα η μείωση του 28Β [Μείωση λόγω άλλων εισοδημάτων].

Επισημάνση για του πολύτεκνους

Σύμφωνα με το εδάφιο 1 του άρθρου 6 του νόμου 3454 (ΦΕΚ 75Α'/ 7.4.2006), οι περιλαμβανόμενοι στις κατηγορίες του άρθρου 5 του ίδιου νόμου χαρακτηρίζονται πολύτεκνοι στις ακόλουθες περιπτώσεις :

«1. Πολύτεκνοι υπό την έννοια του παρόντος νόμου είναι οι γονείς οι έχοντες τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τεσσάρων τουλάχιστον τέκνων από έναν ή περισσότερους γάμους ή νομιμοποιηθέντων ή νομίμως αναγνωρισθέντων ή υιοθετημένων, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο (23ο) έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο (25ο) έτος της ηλικίας τους. Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται και αυτά με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας και οικογενειακής κατάστασης.

2. Ο γονέας χωρίς σύζυγο, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα και επιμέλεια των τέκνων του και είναι μόνος υπόχρεος σε διατροφή αυτών, θεωρείται πολύτεκνος, εφόσον έχει τρία τέκνα από τον ίδιο ή διαφορετικούς γάμους ή νομιμοποιηθέντα ή νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετημένα ή εκτός γάμου γεννηθέντα, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο (23ο) έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο (25ο) έτος της ηλικίας τους. Στα τέκνα

αυτά συνυπολογίζονται και όσα έχουν οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας.

3. Αν ο ένας από τους γονείς κατέστη ανάπηρος εξ οιασδήποτε αιτίας ή ανάπηρος πολέμου σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω ισοβίως, αυτός θεωρείται πολύτεκνος, εφόσον έχει τρία τέκνα εκ των υπαγομένων σε μία από τις περιπτώσεις της πρώτης παραγράφου.

4. Σε περίπτωση θανάτου και των δύο γονέων, τα απορφανισθέντα τέκνα αποτελούν ιδίαν οικογένεια και, αν είναι τουλάχιστον δύο, απολαμβάνουν όλα τα ευεργετήματα των πολυτέκνων και των τέκνων των πολυτέκνων, υπό τους περιορισμούς της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου».

7. «Πέναλτι» αποδείξεων - Καθαρό εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη για επιδόματα

Άρθρο 28^Α, Παρ. 5 . Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων που θέτουν προϋποθέσεις για τη λήψη προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων, καθώς και της περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 15, το εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη δεν μπορεί να υπολείπεται του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που προσδιορίζεται με το παρόν και τα άρθρα 28B έως 28Δ.

Λήψη προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 28Α, για την εφαρμογή των διατάξεων που θέτουν προϋποθέσεις για τη λήψη προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων, καθώς και της περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 15, **το εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη δεν μπορεί να υπολείπεται του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που προσδιορίζεται με τα άρθρα 28Α έως 28Δ.**

Απαιτούμενο ποσό αποδείξεων

Συνεπώς για τις ατομικές επιχειρήσεις το ελάχιστο (τεκμαρτό) καθαρό εισόδημα, που προκύπτει από τα άρθρα 28Α έως 28Δ θα είναι το πραγματικό εισόδημα το οποίο θα προσμετράται με τυχόν άλλα εισοδήματα για τον προσδιορισμό του απαιτούμενου ποσού αποδείξεων (30% ή 20%) με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών.

8. Λόγοι αμφισβήτησης του Τεκμαρτού Προσδιορισμού - Φορολογικός Έλεγχος - Περιορισμός τεκμηρίου

Άρθρο 28Α (παρ. 3,4 και 7) . Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

... 3. Το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα που προσδιορίζεται με βάση το τεκμήριο της παρ. 2, μπορεί να αμφισβητηθεί από τον υπόχρεο για αντικειμενικούς λόγους,

εφόσον συντρέχει ιδίως κάποια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- α)** στρατιωτική θητεία,
- β)** φυλάκιση,
- γ)** νοσηλεία σε νοσοκομείο ή κλινική,
- δ)** αδυναμία άσκησης δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης ή κατά τους δώδεκα (12) μήνες μετά τον τοκετό ή την υιοθεσία ή αναδοχή τέκνου,
- ε)** εκτεταμένες φυσικές καταστροφές που κατέστησαν αδύνατη, συνολικά ή μερικά, την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας,
- στ)** ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ατομικής τους επιχείρησης ή της άδειας άσκησης επαγγέλματός τους,
- ζ)** απαγόρευση λειτουργίας του καταστήματος ή άλλου χώρου άσκησης της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας σε εφαρμογή απόφασης δημόσιας αρχής για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας ή άλλου λόγου που υπαγορεύει το δημόσιο συμφέρον,
- η)** άλλοι λόγοι ανωτέρας βίας που εμποδίζουν την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας, ο φορολογούμενος προσκομίζει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του στη Φορολογική Διοίκηση. Η Φορολογική Διοίκηση ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του υπόχρεου και υποχρεούται να μειώσει ανάλογα το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα.

4. Αν ο υπόχρεος αμφισβητεί το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος για λόγους πέρα από τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 3, ζητεί τη διενέργεια ελέγχου του άρθρου 23 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. 4987/2022 Α' 206) για να αποδειχθεί η ακρίβεια της δήλωσής του για εισόδημα μικρότερο του τεκμαρτού.....

7. Όταν οι επαγγελματικές δραστηριότητες του υπόχρεου περιορίζονται χρονικά από νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που περιορίζουν την άσκηση της δραστηριότητας εντός του φορολογικού έτους, το τεκμήριο ισχύει αναλογικά για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι δραστηριότητες αυτές επιτρέπονται.

Μαχητό τεκμηρίου – Συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 28Α του ν. 4172/2013 το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα που προσδιορίζεται με βάσει τις παραπάνω περιπτώσεις (α+β+γ) μπορεί να αμφισβητηθεί από τον υπόχρεο για αντικειμενικούς λόγους, εφόσον συντρέχει ιδίως κάποια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

Για την εφαρμογή του μαχητού ο φορολογούμενος προσκομίζει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του στη Φορολογική Διοίκηση, η οποία ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του υπόχρεου και υποχρεούται να μειώσει ανάλογα το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα.

Επισημανση

Τα δικαιολογητικά των παραπάνω περιπτώσεων, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες θα καθοριστούν με σχετική απόφαση της ΑΑΔΕ (βάσει εξουσιοδοτικής διάταξης που προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 28Α), ωστόσο, θεωρούμε ότι για κάποιες από

αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να θεσπιστεί διαδικασία αυτόματης ενημέρωσης της ΑΑΔΕ από τους αρμόδιους φορείς (πχ. στις περιπτώσεις α, β, γ, στ, ζ).

Ερώτημα παραμένει εάν θα υπάρχει **πλήρης ή αναλογική χρονική απαλλαγή σε κάποιες** από τις παραπάνω περιπτώσεις, όταν η δραστηριότητα δεν ασκείται ολόκληρο το φορολογικό έτος.

Σε ότι αφορά την περίπτωση η' και το **μαχητό λόγω ανωτέρας βίας**, σημειώνουμε ότι κατά γενική αρχή του δικαίου, συνιστά περίπτωση ανωτέρας βίας οποιοδήποτε ανυπαίτιο γεγονός εντελώς εξαιρετικής φύσης, το οποίο δεν αναμενόταν, ούτε ήταν δυνατό να προληφθεί ή να αποτραπεί, ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης, ανεξάρτητα αν το γεγονός είναι εσωτερικό ή όχι.

Επίσης κατά την πάγια Διοικητική και Δικαστική νομολογία ανωτέρα βία αποτελεί κάθε γεγονός απρόβλεπτο, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορούσε να αποτραπεί ούτε με την επίδειξη άκρας επιμέλειας και σύνεσης, λόγω του οποίου καθίστατο ανέφικτο στον υπόχρεο να προβεί ο ίδιος ή με άλλο πρόσωπο στην επιβαλλόμενη σ' αυτόν ενέργεια (ΣτΕ 4228/2011, ΣτΕ 2546/2008, ΣτΕ 239/2003, ΣτΕ 2192/2002).

Περαιτέρω ανωτέρα βία συνιστούν περιστατικά απρόβλεπτα, τα οποία δικαιολογούν απόλυτη αδυναμία για την επιμέλεια των υποθέσεων του διοικούμενου, διότι τον παρεμποδίζουν από οποιαδήποτε ενέργεια, έστω και με κάποιο πληρεξούσιο (ΣτΕ 2977/95, ΔΔικ 1997/330, ΣτΕ 120/2004, ΑΠ Ολομ. 29/92, ΔΔικ 1992/8032172/1983, 5166/1987).

Ως περιστατικό, το οποίο αποτελεί ανώτερη βία, θεωρείται συνήθως η **βαριά ασθένεια**, η οποία κατά τις ειδικές συνθήκες κάθε φορά προκαλεί τέτοια αδυναμία. Έχει γίνει επίσης δεκτό ότι **δεν θεωρείται ότι συνιστά ανωτέρα βία ή απλή ασθένεια** (ΣτΕ 1766/1967) και η φυλάκιση (ΣτΕ 1524/1961).

Μαχητό μέσω ελέγχου

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 28Α του ν. 4172/2013, αν ο υπόχρεος αμφισβητεί το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή των νέων διατάξεων, για λόγους πέρα από τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 3, μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου του άρθρου 23 του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ) για να αποδειχθεί η ακρίβεια της δήλωσής του για εισόδημα μικρότερο του τεκμαρτού.

Και σε αυτή την περίπτωση **τις λεπτομέρειες θα τις καθορίσει με απόφαση η Α.Α.Δ.Ε.** (βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης που ορίζεται στην παρ. 8 του άρθρου 28Α)

Περιορισμός τεκμηρίου για υπόχρεους που ασκούν δραστηριότητα ορισμένα χρονικά διαστήματα μέσα στο έτος.

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 28Α του ν. 4172/2013, όταν οι επαγγελματικές δραστηριότητες του υπόχρεου **περιορίζονται χρονικά από νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις** που περιορίζουν την άσκηση της δραστηριότητας εντός του φορολογικού έτους, το τεκμήριο ισχύει αναλογικά για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι δραστηριότητες αυτές επιτρέπονται.

Επισήμανση

Η ΑΑΔΕ θα πρέπει να διευκρινίσει ποιες περιπτώσεις αφορά η συγκεκριμένη διάταξη καθώς εφόσον δεν αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση της παραγράφου 3 όπως πχ. η περίπτωση η' (μαχητό τεκμηρίου) **θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τη φορολογική αρχή κατά τη διαδικασία** του προσδιορισμού του ελάχιστου (τεκμαρτού) καθαρού εισοδήματος, **χωρίς να έχει προηγηθεί αμφισβήτηση από τον φορολογούμενο.**

9. Μεταφορά ζημιών από την επιχειρηματική δραστηριότητα

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 στο άρθρο 27 προστίθεται παράγραφος 6 η οποία ορίζει τα εξής: «6. Ο προσδιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος κατ' εφαρμογή των άρθρων 28Α έως 28Δ δεν επηρεάζει την εφαρμογή της παρ. 1 και η πραγματοποιηθείσα ζημία δύναται να μεταφέρεται προς συμψηφισμό με λογιστικό ποσό των δηλωθέντων επιχειρηματικών κερδών».

Συνεπώς η ζημία που προκύπτει από τον λογιστικό προσδιορισμό των αποτελεσμάτων ατομικής επιχείρησης της οποίας το φορολογητέο καθαρό εισόδημα προσδιορίζεται με τα άρθρα 28Α έως 28Δ δεν χάνεται και μεταφέρεται για συμψηφισμό με τα επιχειρηματικά κέρδη διαδοχικά στα επόμενα πέντε (5) φορολογικά έτη.

Να θυμίσουμε εδώ ότι βάσει των διατάξεων του άρθρου 27 του ΚΦΕ, ειδικά σε ό,τι αφορά στα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, ο συμψηφισμός των ζημιών γίνεται μόνο με μελλοντικά κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και όχι με άλλα εισοδήματα του φυσικού προσώπου, όπως μισθούς και συντάξεις, ενοίκια ακινήτων, κ.λπ. του ίδιου φορολογικού έτους.

Ερώτημα προκύπτει για παράδειγμα σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης η οποία εντάσσεται στις διατάξεις των άρθρων 28Α έως 28Δ της οποίας όμως οι μεταφερόμενες ζημιές μειώνουν σε ένα φορολογικό έτος τα κέρδη σε ύψος κατώτερο από το ελάχιστο εισόδημα που προσδιορίζεται στο φορολογικό έτος αυτό.

Παράδειγμα Α'Έτος 2023

Ακαθάριστα έσοδα 20.000

Λογιστικά κέρδη: -5.000

Αποτέλεσμα μετά τη φορ. αναμόρφωση: -4.000

Άρα ζημία (φορολογική) προς μεταφορά: -4.000

Έτος 2024

Ακαθάριστα έσοδα 30.000

Καθαρά κέρδη 2024: 15.000

Μεταφορά ζημιάς έτους 2023: -4000

Καθαρό κέρδος προς φορολόγηση: 11.000

Τεκμαιρόμενο εισόδημα: 12.012

Άρα η ζημία μεταφέρθηκε μεν, αλλά δεν επηρέασε το τρόπο φορολόγησης του ατομικού επιχειρηματία, αφού θα φορολογηθεί βάσει του τεκμαιρόμενου εισοδήματος.

Παράδειγμα Β'Έτος 2023

Ακαθάριστα έσοδα 20.000

Λογιστικά κέρδη: -5.000

Αποτέλεσμα μετά τη φορ. αναμόρφωση: -4.000

Άρα ζημιά (φορολογική) προς μεταφορά: -4.000

Έτος 2024

Ακαθάριστα έσοδα 30.000

Καθαρά κέρδη 2024: 18.000

Μεταφορά ζημιάς έτους 2023: -4000

Καθαρό κέρδος προς φορολόγηση: 14.000

Τεκμαιρόμενο εισόδημα: 12.012

Άρα η ζημιά μεταφέρθηκε και επειδή το δηλωθέν εισόδημα είναι μεγαλύτερο από το τεκμαιρόμενο, ο ατομικός επιχειρηματίας φορολογήθηκε βάσει του μεγαλύτερου.

10. Μεταβατική διάταξη για προκαταβολή φόρου σε περίπτωση τεκμαρτού προσδιορισμού εισοδήματος

Στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (ΚΦΕ) περί μεταβατικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 87 ως εξής:

«87. Αν το εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας φορολογικού έτους 2023 προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167), το ποσό προκαταβολής φόρου του άρθρου 69 επί του ποσού, κατά το οποίο το τεκμαρτώς προσδιορισθέν εισόδημα υπερβαίνει το δηλωθέν, μειώνεται για το έτος 2024 κατά το ήμισυ.»

Με το άρθρο 20 του ν. 5073/2023 προβλέπεται η **μείωση κατά το ήμισυ του ποσού της προκαταβολής φόρου, κατά το οποίο το τεκμαρτώς προσδιορισθέν εισόδημα υπερβαίνει το δηλωθέν, για το έτος 2024.**

Παράδειγμα:

Έστω ότι τα κέρδη ατομικής επιχείρησης για το 2023 ανέρχονται στο ύψος των 9.000 ευρώ και με την εφαρμογή των άρθρων 28Α έως 28Δ προκύπτει ελάχιστο τεκμαρτό εισόδημα 17.000 ευρώ, η προκαταβολή του φόρου που αντιστοιχεί στο καθαρό κέρδος των 8.000 ευρώ (17.000-9.000) θα μειωθεί στο μισό.

11. Παράδειγμα υπολογισμού

	Ελάχιστο Εισόδημα Ατομικών επιχειρήσεων		Υπολογισμοί	Ανώτατα όρια
-	Κέρδη βάσει βιβλίων (έσοδα-έξοδα) <i>[Λογιστικό ή Φορολογικό ;;; Μάλλον Φορολογικό]</i>	10.200,00		
	Υπολογισμός ελάχιστου ποσού			
αα	Κατώτατος μισθός μικτός	780,00	10.920,00	
	Χρόνια άσκησης ατομικής επιχείρησης	7-9	12.012,00	14.534,52 ή 14.196,00
αβ	Μικτές αποδοχές υπαλλήλου με μεγαλύτερο μισθό	21.000,00	21.000,00	
	Αποτέλεσμα Α	21.000,00		30.000,00
β	Σύνολο κόστος μισθοδοσίας	37.000,00		
	Προσαύξηση κόστους μισθοδοσίας	3.700,00		
	Αποτέλεσμα Β	3.700,00		15.000,00
γ	Τζίρος ατομικής	70.500,00		
	Μέσος όρος ΚΑΔ κλάδου	55.000,00	15.500,00	
	Προσαύξηση τζίρου	775,00	Επί 5%	
	Αποτέλεσμα Γ	775,00		
δ	Σύνολο Α+Β+Γ	25.475,00		50.000,00
				-
	Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό (άρθρο 28B)			
	Εισόδημα από μισθωτές	0,00		
	Εισόδημα από συντάξεις	0,00		
	Εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα	5.000,00	5.000,00	
ε	Σύνολο μειώσεων	5.000,00		
	Σύνολο ελαχίστου μετά τις μειώσεις του 28B (δ-ε)	20.475,00		

στ	Μη υπολογισμός ελάχιστου εισοδήματος κατά τα έτη 1-3 ή μειώσεις από το τρίτο έως το 5 έτος (28Γ παρ.1) - ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	<u>0,00</u>	7-9	
	Σύνολο ελαχίστου μετά τις μειώσεις (δ-ε-στ)	<u>20.475,00</u>		
ζ	Δικαιούχος μείωσης 1/2 (άρθρο 28Γ)	<u>0,00</u>	Όχι	
		-		
η	Τελικό ελάχιστο εισόδημα (δ-ε-στ-ζ)	<u>20.475,00</u>		
	Σύγκριση με κέρδη Βιβλίων / τελικό φορολογητέο το μεγαλύτερο από τα ποσά	<u>20.475,00</u>		

Υπολογισμός της διαφοράς φόρου

Σύγκριση	Φορολογητέο	Λογιστικό	Διαφορά
Φορολογητέα κέρδη ατομικού επαγγέλματος	20.475,00	10.200,00	<u>10.275,00</u>
Φόρος εισοδήματος από ατομικό επάγγελμα	3.233,00	944,00	<u>2.289,00</u>
Τέλος επιτηδεύματος	325,00	325,00	<u>0,00</u>
Ποσό δαπανών που πρέπει να δαπανηθεί με ηλεκτρονικά μέσα από το ελάχιστο εισόδημα ατομικής	6.142,50	3.060,00	<u>3.082,50</u>

Εισόδημα (Επιχειρηματική Δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός συντελεστής (%)
0-10.000	9%
10.001-20.000	22%
20.001-30.000	28%
30.001-40.000	36%
40.001 -	44%

12. Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που έπαυσαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία

Αιτιολογική έκθεση

Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αντιμετωπίζεται η περίπτωση καταχρηστικής δημιουργίας εταιρικού σχήματος με μοναδικό σκοπό την καταστρατήγηση του αξιολογούμενου νόμου.

Ελεύθερος επαγγελματίας ο οποίος μετά την έναρξη ισχύος του αξιολογούμενου νόμου και μέχρι και το φορολογικό έτος 2026 διακόψει την επαγγελματική του δραστηριότητα και συστήσει μονοπρόσωπο επιχειρηματικό σχήμα με την ίδια δραστηριότητα, μπορεί μετά από έλεγχο, να κληθεί να πληρώσει ως φυσικό πρόσωπο, τη διαφορά φόρου που απέφυγε με την καταχρηστική του συμπεριφορά. Ειδικότερα, εάν μετά από τη διενέργεια ελέγχου σε ελεύθερο επαγγελματία που είχε ατομική επιχείρηση, αυτός τη διέκοψε μετά την έναρξη ισχύος του αξιολογούμενου νόμου και στη συνέχεια συνέστησε μονοπρόσωπη εταιρεία με το ίδιο ακριβώς αντικείμενο, μπορεί να του επιβληθεί φόρος, εάν ο φόρος που προκύπτει από τη λειτουργία της εταιρείας (φόρος επί των κερδών της εταιρείας και επί του μερίσματος, αν όλα τα κέρδη είχαν διανεμηθεί) είναι μικρότερος από τον φόρο που ο ίδιος θα κατέβαλε αν συνέχιζε την ατομική του δραστηριότητα, κατ' εφαρμογή των προβλέψεων του ελάχιστου τεκμαρτού καθαρού εισοδήματος του αξιολογούμενου νόμου. Σε μια τέτοια περίπτωση το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει τη διαφορά ανάμεσα στον φόρο που οφείλει η εταιρεία και τον φόρο που θα όφειλε ο ίδιος, αν το κέρδος της εταιρείας είχε διανεμηθεί ως μέρισμα στο σύνολό του, και στον φόρο που θα κατέβαλλε κατ' εφαρμογή του ελάχιστου τεκμαρτού καθαρού εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα. Σημειώνεται ότι και στην περίπτωση αυτή ο τεκμαρτός προσδιορισμός της φορολογικής υποχρέωσης είναι μαχητός, εφαρμόζονται δηλαδή αναλόγως οι διατάξεις με τις οποίες το φυσικό πρόσωπο αμφισβητεί το τεκμήριο. Η αξιολογούμενη διάταξη έχει αυστηρά προσωρινό χαρακτήρα με σκοπό να αποτρέψει φαινόμενα καταχρηστικής συμπεριφοράς αποκλειστικά κατά τα τρία πρώτα χρόνια ισχύος της ρύθμισης του νόμου.

Στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. [4172/2013](#), Α' 167) προστίθεται άρθρο 28Ε ως εξής:

«Άρθρο 28^Ε Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που διέκοψαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία

1. Μετά από τη διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ. -ν. [4987/2022](#), Α' 206) δύναται να επιβληθεί φόρος εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε φυσικό πρόσωπο που έχει ασκήσει ατομική επιχείρηση της περ. γ) της παρ. 2 του [άρθρου 1](#) του ν. [4308/2014](#) (Α' 251), και, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχει διακόψει

την επιχειρηματική του δραστηριότητα και συμμετέχει ως μοναδικός μέτοχος ή εταίρος σε μονοπρόσωπη εταιρεία που ασκεί την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο φόρος της παρούσας αντιστοιχεί στον φόρο που θα επιβαλλόταν στο φυσικό πρόσωπο επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ, σε συνδυασμό με την παρ. 3 του παρόντος, και δύναται να επιβληθεί, εφόσον από τον έλεγχο διαπιστωθούν τα εξής:

α) το φυσικό πρόσωπο συμμετέχει ως μοναδικός εταίρος ή μέτοχος σε μονοπρόσωπη εταιρεία, η οποία ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ταυτίζεται, ως προς τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) δεύτερου βαθμού, με την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούσε το φυσικό πρόσωπο πριν από τη διακοπή των εργασιών του, και
β) το ποσό του φόρου εισοδήματος που αναλογεί στα κέρδη του νομικού προσώπου, αθροιζόμενο προς τον φόρο που θα επιβαλλόταν στα μερίσματα, αν διανεμόταν το σύνολο των κερδών, υπολείπεται του ελάχιστου φόρου που θα επιβαλλόταν για το φυσικό πρόσωπο από την εφαρμογή των άρθρων 28Α ως 28Δ, αν εξακολουθούσε να ασκεί υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούσε στο παρελθόν και η οποία ταυτίζεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας.

2. Για την εφαρμογή της παρ. 1 λαμβάνονται υπόψη οι επιχειρηματικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν στον Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού με τα μεγαλύτερα έσοδα, όπως προκύπτουν από τα δηλούμενα στοιχεία του νομικού προσώπου της παρ. 1.

3. Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που θα είχε το φυσικό πρόσωπο αν ασκούσε την επιχειρηματική δραστηριότητα υπό τη μορφή της ατομικής επιχείρησης σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ, ισχύουν τα εξής:

α) για την προσαύξηση του κατώτατου μισθού από τη δεύτερη τριετία δραστηριότητας και εφεξής, της υπο-περ. αα) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και τις μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος, κατά τα πέντε (5) πρώτα έτη δραστηριότητας, της παρ. 1 του άρθρου 28Γ, λαμβάνονται υπόψη αθροιστικά τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία το φυσικό πρόσωπο κατείχε το σύνολο των εταιρικών μεριδίων ή μετοχών της μονοπρόσωπης εταιρείας και αυτά, κατά τα οποία το φυσικό πρόσωπο ασκούσε την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα, υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης,

β) για την εύρεση του μισθού του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου της υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α, του ετήσιου κόστους μισθοδοσίας της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και τη σύγκριση του κύκλου εργασιών, σε σχέση με τον μέσο όρο του κύκλου εργασιών στη δραστηριότητα με τον αντίστοιχο Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού της περ. γ) της παρ. 2) του άρθρου 28Α, λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα του νομικού προσώπου,

γ) η μείωση του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος με βάση το εισόδημα από μισθωτή εργασία, συντάξεις και αγροτική δραστηριότητα του άρθρου 28Β, η απαλλαγή με βάση την αναπηρία της παρ. 2 του άρθρου 28Γ και η μείωση με βάση τον τόπο κατοικίας της παρ. 3 του άρθρου 28Γ, εφαρμόζονται εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις στο πρόσωπο του φυσικού προσώπου.

4. Οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 28Α εφαρμόζονται αναλογικά, προς τον σκοπό αμφισβήτησης του φόρου που προκύπτει από τις παρ. 1 έως 3.

5. Για τον προσδιορισμό του φόρου της παρ. 1, από τον φόρο που αντιστοιχεί στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3, αφαιρείται το ποσό των φόρων της περ. β) της παρ. 1 που αντιστοιχεί στα κέρδη του νομικού προσώπου και στα μερίσματα.

6. Αν για διαφορετικά χρονικά διαστήματα, εντός του ίδιου φορολογικού έτους, το φυσικό πρόσωπο ασκεί την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα, υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης και μέσω μονοπρόσωπης εταιρείας, στην οποία είναι μοναδικός εταίρος ή μέτοχος, το παρόν εφαρμόζεται για το χρονικό διάστημα που η επιχειρηματική δραστηριότητα ασκείται μέσω μονοπρόσωπης εταιρείας.

7. Το παρόν άρθρο ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται μέχρι το φορολογικό έτος 2026.»

13. Η μείωση του "τέλους επιτηδεύματος"

Αιτιολογική έκθεση

Θεσπίζεται η μείωση του τέλους επιτηδεύματος ανά κατηγορία στους επιτηδευματίες και τους ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα και στα παραρτήματα των φυσικών προσώπων άμεσα από το φορολογικό έτος 2024 κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Πρόθεση της Κυβέρνησης είναι η πλήρης κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 12. Μείωση τέλους επιτηδεύματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 31 ν. 3986/2011

Στην παρ. 1 του [άρθρου 31](#) του ν. [3986/2011](#) (Α' 152), περί επιβολής τέλους επιτηδεύματος σε επιτηδευματίες και ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα, οι περ. γ) και δ) τροποποιούνται, ώστε το τέλος επιτηδεύματος να μειωθεί κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τους επιτηδευματίες και τους ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα και τα υποκαταστήματα που αυτοί συστήνουν, η περ. ε), περί Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και το προτελευταίο εδάφιο καταργούνται, και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι επιτηδευματίες και οι ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα, εφόσον τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., υποχρεούνται σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος, το οποίο ορίζεται ως εξής:

α) Για νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική επιχείρηση και έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως.

β) Για νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική επιχείρηση και έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε χίλια (1.000) ευρώ ετησίως.

γ) Για τους επιτηδευματίες και ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα σε τριακόσια είκοσι πέντε ευρώ (325 €) ετησίως.

δ) Για κάθε υποκατάστημα σε τριακόσια ευρώ (300 €) ετησίως, αν συστήνεται από επιτηδευματία και ασκούντα ελευθέριο επάγγελμα, και εξακόσια ευρώ (600 €) ετησίως, αν συστήνεται από νομικό πρόσωπο που ασκεί εμπορική επιχείρηση.

Ως υποκατάστημα, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, νοείται κάθε επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία στην ημεδαπή, εκτός της έδρας της επιχείρησης, στην οποία ενεργείται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα. Δεν λογίζονται ως υποκαταστήματα, για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, οι προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι και οι πρόσκαιρες επαγγελματικές εγκαταστάσεις, που λειτουργούν για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα (30) ημέρες, οι επαγγελματικές εγκαταστάσεις που στεγάζονται σε διαφορετικούς ορόφους, συνεχόμενους ή μη, του ίδιου κτιριακού συγκροτήματος, οι εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων, σύμφωνα με το π.δ. 33/1979 (Α' 10), που λειτουργούν σε ξεχωριστά κτίρια, αλλά με ενιαία άδεια λειτουργίας, η οποία εντάσσεται ως ενιαία εγκατάσταση στην ίδια τουριστική μονάδα, καθώς και οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περίπτωσης δ) της παρ. 1 του [άρθρου 2](#) του ν. [3874/2010](#) (Α' 151), όπως ισχύει.

Ειδικά για τις Αστικές μη Κερδοσκοπικές Εταιρίες της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε., καθώς και για τα φυσικά πρόσωπα που το εισόδημα τους προέρχεται από ατομική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών ή ελευθέριο επάγγελμα και έχουν έγγραφη σύμβαση με μέχρι τρία (3) φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, ή το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των ακαθάριστων εσόδων τους προέρχεται από ένα (1) φυσικό ή/ και νομικό πρόσωπο, τα ποσά του τέλους επιτηδεύματος, εξακολουθούν να ισχύουν όπως επιβλήθηκαν κατά το οικονομικό έτος 2012.

Από το οικονομικό έτος 2013 και εφεξής, εξαιρούνται από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος τα πρόσωπα που ασκούν ατομική εμπορική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα και παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%).»

14. Χρήση έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό εισοδήματος – Τροποποιήσεις

Αιτιολογική έκθεση

Διευρύνονται οι περιπτώσεις αυτόματης καταφυγής σε έμμεσες τεχνικές ελέγχου και διευκρινίζεται ότι η σχετική αναφορά του άρθρου 28 του Κ.Φ.Δ. είναι ενδεικτική. Αντιμετωπίζεται η ανάγκη για την ευρύτερη χρήση από τον ελεγκτικό μηχανισμό των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, μέσω της διεύρυνσης των προϋποθέσεων εφαρμογής τους, οι οποίες αποτελούν διεθνώς σημαντικά ελεγκτικά εργαλεία για τον εντοπισμό τυχόν αποκρυπτέας φορολογητέας ύλης και συνακόλουθα για τον προσδιορισμό της σχετικής φορολογικής υποχρέωσης.

Άρθρο 14. Χρήση έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 28 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στην παρ. 1 του άρθρου 28 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. [4172/2013](#), Α' 167), περί εισοδημάτων που προκύπτουν από επιχειρηματική δραστηριότητα:

α) στο εισαγωγικό εδάφιο προβλέπεται ότι η απαρίθμηση είναι ενδεικτική,

β) στην περ. β) επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις,

γ) η περ. γ) τροποποιείται, ώστε ο προσδιορισμός του εισοδήματος με τη χρήση έμμεσων μεθόδων ελέγχου να επέρχεται αν τα φορολογικά στοιχεία δεν προσκομισθούν στη Φορολογική Διοίκηση μετά από δύο σχετικές προσκλήσεις, αντί για μια και να τεθεί σχετική προθεσμία,

δ) προστίθενται περ. δ) έως στ), και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Το εισόδημα των φυσικών και νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που ασκούν ή προκύπτει ότι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να προσδιορίζεται με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή με έμμεσες μεθόδους ελέγχου κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. [4987/2022](#), Α' 206) ιδίως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν τα λογιστικά αρχεία δεν τηρούνται ή οι οικονομικές καταστάσεις δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον νόμο για τα λογιστικά πρότυπα, ή

β) όταν τα φορολογικά στοιχεία ή τα λοιπά προβλεπόμενα σχετικά δικαιολογητικά δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον Κ.Φ.Δ., ή

γ) όταν τα λογιστικά αρχεία ή φορολογικά στοιχεία δεν προσκομίζονται στη Φορολογική Διοίκηση εντός της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κ.Φ.Δ. μετά από δύο σχετικές προσκλήσεις, ή

δ) όταν υπάρχει σημαντική αναντιστοιχία μεταξύ των δηλούμενων οικονομικών μεγεθών, ιδίως των αγορών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων, ή

ε) όταν δεν επαληθεύεται ο συντελεστής μικτού κέρδους που προκύπτει από τα δηλούμενα αποτελέσματα με αυτόν που προκύπτει βάσει των παραστατικών αγορών και πωλήσεων ή υπάρχει αδικαιολόγητη μεταβολή αυτού μεταξύ διαδοχικών ετών, ή

στ) όταν δηλώνεται ζημία σε τρία (3) τουλάχιστον συνεχόμενα φορολογικά έτη και δεν προκύπτει ο τρόπος χρηματοδότησης της επιχείρησης, με τον οποίο καλύπτονται οι υποχρεώσεις της.»

15. Κυρώσεις για χρήση μετρητών άνω του προβλεπόμενου ορίου - Αγοραπωλησία ακινήτων με τραπεζικά μέσα πληρωμής

Αιτιολογική έκθεση

Καταργείται η χρήση μετρητών ως τρόπος εξόφλησης του τιμήματος κατά τη σύνταξη συμβολαιογραφικών πράξεων μεταβίβασης ακινήτων με επαχθή αιτία και καθίσταται υποχρεωτική η χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής για την εξόφληση του τιμήματος για την οποία η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνεται από τον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη πράξη μεταβίβασης μέσω της εφαρμογής «myPROPERTY».

Περαιτέρω, θεσπίζεται ακυρότητα και απαγόρευση μεταγραφής συμβολαίου, το οποίο έχει συνταχθεί κατά παράβαση των ως άνω υποχρεώσεων, περί αναγραφής σε αυτό του τρόπου εξόφλησης του τιμήματος αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής.

Τέλος, ορίζεται σχετική υποχρέωση του συμβολαιογράφου καθώς και του Υποθηκοφύλακα/Προϊσταμένου Κτηματολογικού Γραφείου ως προς τα ανωτέρω και παράλληλα θεσπίζεται αυτοτελές πρόστιμο σε αυτούς, όταν παραβαίνουν τις ως άνω υποχρεώσεις. Επισημαίνεται ότι το έτος 2022 πραγματοποιήθηκαν τριακόσιες τριάντα οκτώ χιλιάδες πεντακόσιες έντεκα (338.511) μεταβιβάσεις ακινήτων εκ των οποίων οι σαράντα δύο χιλιάδες εξακόσιες δεκατρείς (42.613) εξοφλήθηκαν αποκλειστικά με μετρητά ενώ σε σαράντα μία χιλιάδες επτακόσιες σαράντα μία (41.741) περιπτώσεις, το τίμημα εξοφλήθηκε εν μέρει με μετρητά.

Άρθρο 3. Αγοραπωλησία ακινήτων με τραπεζικά μέσα πληρωμής - Προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 20 του ν. 3842/2010 - Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 1587/1950

1. Στο [άρθρο 20](#) του ν. [3842/2010](#) (Α' 58), περί διασφάλισης και ελέγχου των συναλλαγών, προστίθεται παρ. 8 ως εξής:

«8. Κατά τη σύνταξη των συμβολαιογραφικών εγγράφων μεταβίβασης ακινήτων με επαχθή αιτία, των προσυμφώνων και των εξοφλητικών πράξεων, η καταβολή του τιμήματος γίνεται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής. Συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό έγγραφο, στο οποίο καταγράφεται προκαταβολή ή μερική ή ολική εξόφληση του τιμήματος με μετρητά ή στο οποίο δεν καταγράφεται η εξόφληση του τιμήματος με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι αυτοδικαίως άκυρο, απαγορεύεται να μεταγραφεί στα οικεία βιβλία και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα έναντι των συμβαλλομένων, του Δημοσίου και οποιουδήποτε τρίτου.

Οι υποχρεώσεις και απαγορεύσεις της παρούσας δεν ισχύουν για συμβόλαια που συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος σε εκτέλεση προσυμφώνων, τα οποία είχαν συνταχθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.».

2. Μετά την περ. στ) της παρ. 2 του [άρθρου 13](#) του ν. [1521/1950](#) (Α' 245), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1587/1950 (Α' 294), περί φόρου μεταβίβασης ακινήτων, προστίθεται περ. ζ) ως εξής:

«ζ) να αναγράψει στο συμβόλαιο τον τρόπο εξόφλησης του τιμήματος αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής, σύμφωνα με την παρ. 8 του [άρθρου 20](#) του ν. [3842/2010](#) (Α' 58).».

3. Η παρ. 4 του [άρθρου 13](#) του ν. [1521/1950](#), όπως κυρώθηκε με τον ν. 1587/1950, αντικαθίσταται, στην παρ. 5 επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις στο πρώτο εδάφιο, στο δεύτερο εδάφιο η λέξη «και» τρέπεται σε «ή», προστίθεται τελευταίο εδάφιο, και οι παρ. 4 και 5 διαμορφώνονται ως εξής:

«4. Ο μεταγραφοφύλακας αρνείται τη μεταγραφή σύμβασης ή δικαστικής απόφασης ή οποιασδήποτε άλλης πράξης που αφορά εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων, πλην της σύστασης υποθήκης, αν δεν προσκομίζεται σε αυτόν αντίγραφο της δήλωσης φόρου μεταβίβασης θεωρημένο από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας. Αν η μεταγραφή γίνεται συνεπεία ενέργειας τρίτου που

έχει έννομο συμφέρον, με μέριμνα του υποθηκοφύλακα ενημερώνεται σχετικά, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη μεταγραφή, ο προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας, ο οποίος μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών ενημερώνει τον υπόχρεο σε φόρο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. [4987/2022](#), Α' 206), για την υποβολή της δήλωσης εντός τριάντα (30) ημερών από τη συντέλεση της κοινοποίησης. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και για τις μεταβολές στο νηολόγιο. Απαγορεύεται η μεταγραφή συμβολαιογραφικού εγγράφου που έχει συνταχθεί κατά παράβαση της περ. ζ) της παρ. 2.

5. Στα πρόσωπα που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις του παρόντος και του άρθρου 15 επιβάλλεται αυτοτελές πρόστιμο εκατό ευρώ (100 €) για κάθε παράβαση. Δεν επιβάλλεται πρόστιμο, εάν η διαφορά μεταξύ της αξίας που δηλώθηκε και αυτής που προσδιορίσθηκε οριστικά ή με βάση το σύστημα των συγκριτικών στοιχείων δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) ή η διαφορά φόρου δεν υπερβαίνει τα πεντακόσια (500 €) ευρώ. Στα πρόσωπα που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις της περ. ζ) της παρ. 2 και του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4, επιβάλλεται αυτοτελές πρόστιμο ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) του τιμήματος που δεν προκύπτει ότι καταβλήθηκε με χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, το οποίο δεν μπορεί να υπολείπεται των δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000 €) και να υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ (500.000 €), για κάθε παράβαση.»

